



וּרְחַץ

נוטליון אַת היַדִים וְאִין מְבָרְכִין "עַל נְטִילַת יָדַיִם".

כַּרְפֵּס

טוֹבְלִין כַּרְפֵּס פְּחוֹת מַפְצוֹת בְּמֵי מַלַח, וּמְבָרְכִין.

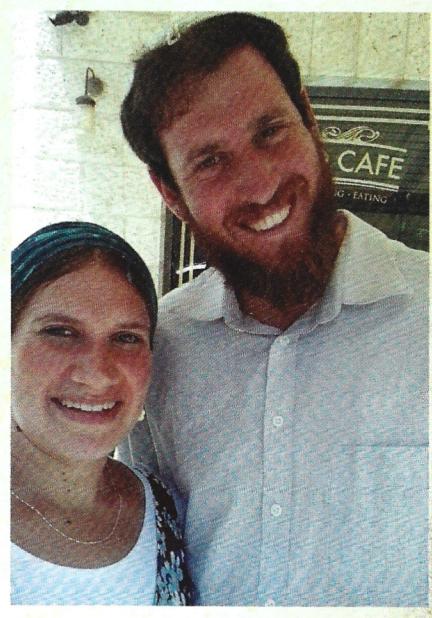
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה.

יַחַץ

בְּעַל הַבַּיִת יִבְצַע אֶת הַמִּצְוָה הָאֲמֻצָּעִית לְשִׁתִּים וּמִצְפִּין אֶת הַחֲצִי הַגָּדוֹל לְ

מִגִּיד

מִגִּלָּה אֶת הַמִּצְוֹת מִגְּבוּיָהּ אֶת הַקְּעֵרָה וְאוֹמֵר בְּקוֹל רָם:
הָא לַחֲמָא עֵינָא דִּי אֲכָלוּ אֲבָהֵתְנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם. כָּל דְכָפִין וַיִּתֵּי וַיִּיכַל, כִּי
וַיִּפְסַח. הַשְּׁתָא הָכָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. הַשְּׁתָא עַבְדִּי, לְשָׁנָה הַבָּאָה

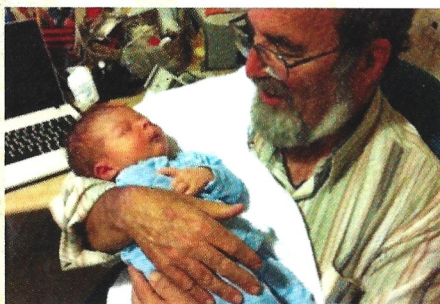


מִסִּיר הַקְּעֵרָה מֵעַל הַשְּׁלֶחָן, מוֹזְגִין כּוֹס שְׁנַי וְכֹאן הַבֵּן אוֹ אֶחָד מִן הַמְּסֻבִּי



הַלִּילָה הַזֶּה - כּוֹלוּ מַצָּה;
הַלִּילָה הַזֶּה מְרוּר;
הַלִּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים;
הַלִּילָה הַזֶּה כִּלְנוּ מִסֻּבִּין;

הַשְׂמֵנָה הַלִּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלִּילוֹת?
 וּכְכֵן הַלִּילוֹת אֲנִי אוֹכְלִין חֶמֶץ וּמַצָּה,
 וּכְכֵן הַלִּילוֹת אֲנִי אוֹכְלִין שְׂאֵר יְרֻקוֹת,
 וּכְכֵן הַלִּילוֹת אֵין אֲנִי מִטְבִּילִין אֶפְלוּ פְעַם אַחַת,
 וּכְכֵן הַלִּילוֹת אֲנִי אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבֵין וּבֵין מִסֻּבִּין.



מַעֲשֵׂה בְּרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר וּבְרַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ וּבְרַבֵּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וּבְרַבֵּי עֲקִיבָא וּבְרַבֵּי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מִסֻּבִּין בְּבֵנֵי בְּרַק, וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלִּילָה עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם: כִּבּוֹתֵינוּ, הֲגִיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שְׁחֵרִית;

בְּיָמֵינוּ לִפְרָעָה בְּמִצְרַיִם, וַיּוֹצִיאֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וְיָד יְיָ הִצִּילֵנוּ מִיָּד חַוְלֵי מִצְרַיִם. וְאַלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּיַד חַוְלֵי מִצְרַיִם, הָרִי אֲנִי וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ מִשְׁעַבְדֵּי הַיִּינוֹ לִפְרָעָה מִצְרַיִם. וְאִפְּלוּ כִּלְנוּ חֲכָמִים, כִּלְנוּ גְבוּרִים, כִּלְנוּ זַקְנִים, כִּלְנוּ יוֹדְעִים וְיָדְעוּת חַוְלָה, מִצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם. וְכָל הַמְרָבָה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מִשְׁבַּח;



אמר אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא: שנאמר, למען תזכור מאנץ מצרים כל ימי חייך - הימים, כל ימי חייך - הלילות. וחכמים אומרים: ימי חייך - העולם הזה, כל ימי חייך - להביא ליני ברוך המקום, ברוך הוא. ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא. כנגד ארבעה בני דברה תורה. אחד **חכם**, ואחד **רשע**, ואחד **יודע לשאל**.

חכם מה הוא אומר? מה העדות והחקים והמשפטים אשר צנה יי אלהינו אתכם? לו כהלכות הפסח: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.



רשע מה הוא אומר? מה העבדה הזאת לכם? לךם - ולא לו. ולפי שהוציא את עצ כפר בעקור. ואף אמה הקהה את שניו ואמר לו: בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצ לו. אילו היה שם, לא היה נגאל.



תם מה הוא אומר? מה זאת? ואמרת אליו: בחזק יך הוציאנו יי ממצרים, מבית עב



ושאינו יודע לשאל - את פתח לו, שנאמר: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור בצאתי ממצרים.



יום צאת מצרים מראש חדש, תלמוד לומר ביום ההוא, אי ביום ההוא יכול מבעוד יום, תלמוד לומר בבעבור זה - בבעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה משים; הרי כנחיים לפניה.

שאלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום לעבדתו, שנאמר: ויאמר יהושע אל כל העם, כה אמר יי אלהי ישראל: בעבר עבדו אבותיכם מעולם, תנח אבי אברהם ואבי נחור, ויעבדו אלהים אחרים. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולף אותו בכל ימי ימיו, וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק, ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו. ואתן לעשו את הר שער לרשת אותו, ויעקב ובניו ירדו מצרים.



מתה אבן שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא. שהקדוש ברוך הוא חשב את הקץ, לעשות כמו שאמר לאברהם אבינו בדין בין הבתרים, שנאמר: ויאמר לאברהם, ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ויעבדום וענו אתם ארבע מאות שנה. וגם את הגוי אשר יעבדו ון אנכי ואחרי כן יצאו ברקש גדול.

הקלל ישיה את המצות ומגביה את הכוס. - ולא
 היא שעמדה לאבותינו ולנו; שלא אהד בלבד עמד עלינו לכלותנו, אלא שבכל דור דור עומדים עלינו לכלותנו, הקדוש ברוך הוא מצילנו מינן.



הכוס מידו ויגלה את המצות.

זה יי לי



צא ולמד מה בקש לכו הארמי לעשות ליעקב אבינו. שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולכן בקש לעקור את הכל. שנאמר: **אבד אבי, ויגד מצרימה ויגר שם במתי מעט, ויהי שם לגוי גדול, עצום ורב; ויגד מצרימה - אנוס על פי הדבור; ויגר שם - שלא ירד יעקב אבינו להשתקע במצרים אלא לגור שם, שנאמר: ויאמרו אל פרעה, לגור בארץ באנו, כי אין מרעה לצאן לעבדך, כי כבד הרעב בארץ כנען. ועתה ישבו נא עבדך בארץ גשן; במתי מעט - כמה שנאמר: בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה, ועתה שמד יי אלהיך ככוכבי השמים לרב; ויהי שם לגוי - שהיה ישראל מצוינים שם; גדול, עצום - כמו שנאמר: ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד, ותמלא הארץ אתם כמה שנאמר: רבבה כצמח השדה נתתיה, ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים, שנים נכנו וישערך צמח, ואת ערם וערית. ואעב ואראך מתבוססת בדמיה, ואמר לך בדמיה חיי, ואמר לך בדמיה חיי;**

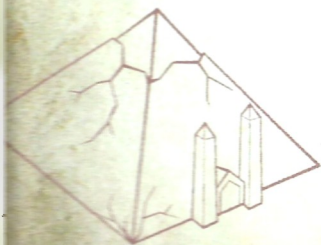


וירעו אתנו המצרים ויענונו, ויתנו עלינו עבדה קשה; וירעו אתנו המצרים - כמו שנאמר: הבה נתחכמה לו פן ירבה, והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו, ועלה מן הארץ; ויענונו - כמה שנאמר: וישימו עליי שרי מסים למען ענותו בסבלתם. ויבן ערי מסכנות לפרעה. את פתם ואת רעמסס; ויתנו עלינו עבדה קשה - כמו שנאמר: ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך;

ונצעק אל יי אלהי אבותינו, וישמע יי את קולנו, וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו; ונצעק אל יי אלהי אבותינו - כמה שנאמר: ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים, ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו, ותעל שונעתם אל האלהים מן העבדה; וישמע יי את קולנו - כמה שנאמר: וישמע אלהים את נאקתם, ויזכור אלהים את בריתו את אברהם, את יצחק ואת יעקב; וירא את ענינו - זו פרישות דרך ארץ, כמה שנאמר: וירא אלהים את בני ישראל וידע

אלהים; ואת עמלנו - אלו הבנים. כמה שנאמר: כל הבן הילוד היארה תשליכהו
וכל הבת תחיון; ואת לחצנו - זה הדמק, כמה שנאמר: וגם ראיתי את הלחץ
אשר מצרים לחצים אתם;

ויצאנו יי ממצרי ביד חזקה ובזרע נטויה, ובמנא גדל, ובאתות ובמפתיים;
ויצאנו יי ממצרים - לא על ידי מלאה, ולא על ידי שרף, ולא על ידי שליח, אלא
הקדוש ברוך הוא בכבודו ובצממו, שנאמר: ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה,
והפיתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה, ובכל אלהי מצרים אעשה
שפטים. אני יי; ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה - אני ולא מלאה; והפיתי כל
בכור בארץ מצרים - אני ולא שרף; ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים - אני
ולא השליח; אני יי - אני הוא ולא אחר;





ביד חזקה - זו הדבר, כמה שנאמר: הנה יד יי הויה במקנה אשר בשנה, בסוטים, בחמרים, בגמלים, בבקר ובצאן, דבר כבוד מאד - זו החרב, כמה שנאמר: וחרבו שלופה בידו, נטויה על ירושלים; ובמרא גדל - זו גלוי שכונה, כמה שנאמר: או הנסה אלהים לבי גוי מקרב גוי במסת באתות ובמופתים, ובמלקמה ובגיד חזקה ובזרוע נטויה, ובמוקאים גדלים, ככל אשר עשה לכם יי אלהיכם במצרים ובאתות - זה המטה, כמה שנאמר: ואת המטה הזה תקח בידך, אשר תעשה בו את האתות; ובמפתים - זה הדם, כמה שנאמר: בשמים ובאך.

דם ואש ותימרות עשן.

דבר אחר: ביד חזקה - שמים, ובזרוע נטויה - שמים, ובמרא גדל - שמים, ובאתות ובמפתים - שמים.

אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים, ואלו הן:

נוהגין להטיף טפה מן הכוס באמירת דם ואש... עשר המכות דצ"ך עד"ש באח"ב, ביחד, ט"ו פעם

דם ; צפרדע ; כנים ; ערוב ; דבר ; שחין ; ברד ; ארבה ; חשך ; מכת בכורות ;

רבי יהודה היה נותן בהם סמנים:

דצ"ך . עד"ש . באח"ב ;



רבי יוסי הגלילי אומר: מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות? במצרים מה הוא אומר? ויאמרו החכמים אל פרעה: אצבע אלהים היא, ועל הים מה הוא אומר? וירא ישראל את ה' הגדלה אשר עשה יי במצרים, וייראו העם את יי, ויאמינו ביי ובמשה עבדו. כמה לקו באצבע? עשר מכות. אמור מעתה: במצרים לקו עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות.

רבי אליעזר אומר: מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של ארבע מכות? שנאמר: ישלח בם חרון אפו, עברה וזעם וצרה, משלחת מלאכי רעים. עברה - אחת, וזעם - שתיים, וצרה - שלוש, משלחת מלאכי רעים - ארבע. אמור מעתה: במצרים לקו ארבעים מכות ועל הים לקו מאתיים מכות.

רבי עקיבא אומר: מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של חמש מכות? שנאמר: ישלח בם חרון אפו, עברה וזעם וצרה, משלחת מלאכי רעים. חרון אפו - אחת, עברה - שתיים, וזעם - שלוש, וצרה - ארבע, משלחת מלאכי רעים - חמש. אמור מעתה: במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו חמשים ומאתים מכות.



ע נטויה
חת לו
לעיניה;
מופתים

שפתים,

